

Arla Foods AB
Hushållningssällskapet Ekonomi AB
Lantbrukarnas Ekonomi AB
Lantmännen ek för.
Scan Sverige AB
Växa Sverige ek för.

Per e-post till:
Advokaten AA

Anmälan om företagskoncentration – datadelningstjänster för jordbruksdata

Konkurrensverkets beslut

Med anledning av återkallelse av anmälan kommer Konkurrensverket inte att fortsätta utredningen i ärende med dnr 498/2024 rörande anmälan av bildandet av ett självständigt fungerande gemensamt företag, Agronod AB, 559270-6245.

Ärendet avslutas.

Sammanfattning

1. Arla Foods AB ("Arla"), 556579-4400, Hushållningssällskapet Ekonomi AB ("Hushållningssällskapet"), 559315-0773, Lantbrukarnas Ekonomi AB ("LRF"), 556032-9269, Lantmännen ek för. ("Lantmännen"), 769605-2856, Scan Sverige AB ("Scan"), 556655-4597, och Växa Sverige ek för. ("Växa"), 769621-2344 (gemensamt "Ägarbolagen") anmälde den 18 juni 2024 en företagskoncentration ("Anmälan") till Konkurrensverket enligt 4 kap. 6 § konkurrenslagen (2008:579) ("KL"), enligt vilken det befintliga gemensamma företaget Agronod AB ("Agronod"), 559270-6245, övergår från ett icke självständigt fungerande gemensamt företag till ett anmälningspliktigt självständigt fungerande gemensamt företag.

2. Den 20 augusti 2024 beslutade Konkurrensverket att genomföra en särskild undersökning av koncentrationen enligt 4 kap. 11 § KL eftersom verket inte kunde utesluta att koncentrationen var ägnad att påtagligt hämma förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens.
3. Den 28 november 2024 kommunicerade Konkurrensverket ett utkast till beslut om ingripande mot den anmälda koncentrationen med stöd av 4 kap. 1 § KL till Ägarbolagen för yttrande i enlighet med 14 § konkurrensförordningen (2021:87).
4. Ägarbolagen inkom den 9 december 2024 med en återkallelse av anmälan med hänvisning till att bolagen genomfört ändringar i samarbetet avseende Agronod i ett tilläggsavtal daterat den 2 december 2024, vilka angavs innebära att samarbetet inte längre utgör en företagskoncentration enligt definitionen i KL.

Bakgrund

5. Den anmälda företagskoncentration som Konkurrensverkets prövning i detta ärende handlat om är bildandet av ett självständigt fungerande gemensamt företag, Agronod.

Bildandet av det gemensamma företaget och företagens verksamhet

6. Lantmännen, LRF, Hushållningssällskapet och Växa ingick 2020 ett samarbetsavtal med målet att skapa en datadelningsplattform för den svenska jordbrukssektorn. Senare samma år bolagiserades Agronod (då under namnet Lantbrukets Dataplattform Sverige AB). I april 2021 ingick Lantmännen, LRF, Hushållningssällskapet och Växa ett aktieägaravtal rörande verksamheten och i november 2022, i samband med att ett tilläggsavtal till aktieägaravtalet ingicks, anslöt sig Arla och Scan som aktieägare. Ägarbolagen har lika stora ägarandelar med lika aktieägar- och rösträttigheter i det gemensamma företaget.
7. Agronod tillhandahåller datadelningstjänster för lantbruksdata genom den datadelningsplattform som Agronod utvecklar samt en digital jordbrukstjänst genom klimatberäkningsverktyget Agrosfär. Agrosfär-tjänsten används för att beräkna klimatpåverkan av en viss gård eller livsmedelsprodukt och är baserad på insamlad lantbruksdata som tillhandahålls genom datadelningsplattformen.
8. Agronod samlar in lantbruksdata till datadelningsplattformen genom att upprätta så kallade integrationer mot befintliga databaser och datakällor som innehåller lantbruksdata. Lantbruksdata genereras i huvudsak på lantbrukares gårdar och lagras i tekniska system som upprätthålls av privata och offentliga aktörer. Genom de upprättade integrationerna, och med

dataägarens (ofta lantbrukarens) samtycke, strömmas lantbruksdata till Agronod-plattformen och vidare till Agrosfär-tjänsten och andra tjänster som kan komma att utvecklas av Agronod, till Ägarbolagens tjänster eller till externa datakunder.

Gemensam kontroll

9. Enligt 1 kap. 9 § första stycket KL anses en företagskoncentration uppstå om kontrollen av företag varaktigt förändras till följd av 1) att två eller flera tidigare självständiga företag slås samman; eller 2) att antingen en eller flera personer, som redan kontrollerar minst ett företag, eller också ett eller flera företag genom förvärv av värdepapper eller tillgångar, genom avtal eller på annat sätt direkt eller indirekt får kontroll över ett eller flera företag eller delar därav. Enligt bestämmelsens andra stycke utgör bildandet av ett gemensamt företag som på varaktig basis fyller en självständig ekonomisk enhets samtliga funktioner en företagskoncentration enligt första stycket 2).
10. Kriterierna i 1 kap. 9 § KL bygger på begreppet kontroll. Ensam kontroll förvärvas om ett företag ensamt kan utöva ett avgörande inflytande över ett annat företag. Detta sker vanligtvis genom befogenhet att fatta det andra företagets strategiska affärsbeslut eller när en enda aktieägare kan lägga in veto mot ett företags strategiska beslut, utan att ha befogenhet att på egen hand driva igenom sådana beslut (så kallad negativ ensam kontroll). Gemensam kontroll föreligger om två eller flera företag eller personer har möjlighet att utöva ett avgörande inflytande över ett annat företag. Med avgörande inflytande förstås vanligen makten att blockera åtgärder som fastställer ett företags affärsstrategi. Till skillnad från ensam kontroll, utmärks gemensam kontroll av den möjliga uppkomsten av en blockeringsituation genom att två eller flera ägarbolag har befogenhet att förkasta strategiska beslut som föreslås. Härav följer att dessa aktieägare måste komma överens om det gemensamma företagets affärsstrategi och att de måste samarbeta.
11. Enligt Anmälan skulle Ägarbolagen utöva gemensam kontroll över Agronod med anledning av lika aktieägar- och rösträttigheter samt negativa kontrollrättigheter över strategiska beslut i Agronod, i enlighet med de aktieägaravtal som Ägarbolagen ingått.
12. Den 9 december 2024 meddelade Ägarbolagen Konkurrensverket att de anser att de inte längre utövar gemensam kontroll över Agronod eftersom Ägarbolagens vetorättigheter över strategiska beslut i Agronod tagits bort till följd av att Ägarbolagen ingått ytterligare ett tilläggsavtal till aktieägaravtalet, och att samarbetet kring Agronod därför inte längre utgör en företagskoncentration enligt 1 kap. 9 § KL. I samband med att Ägarbolagen upplyste Konkurrensverket om dessa omständigheter inkom de även med en återkallelse av Anmälan.

Självständigt fungerande

13. Bildandet av ett gemensamt företag som på varaktig basis fyller en självständig ekonomisk enhets samtliga funktioner, så kallat självständigt fungerande gemensamt företag, utgör en företagskoncentration enligt 1 kap. 9 § KL. För att anses vara självständigt fungerande, på varaktig basis, måste företaget ha tillgång till tillräckliga medel i form av kapital, anställda och andra tillgångar för att på varaktig grund bedriva sin affärsverksamhet inom det område som ägarbolagen avsett samarbeta om i det gemensamma företaget.
14. Att ett gemensamt företag säljer eller köper varor eller tjänster enbart från sina ägarbolag tyder på att företaget inte är självständigt fungerande ur driftsynpunkt. Att mer än 50 procent av ett gemensamt företags omsättning härrör från tredje part är i regel ett tecken på att företaget är självständigt fungerande. Även ett gemensamt företag vars omsättning till tredje part understiger 50 procent kan anses vara självständigt fungerande.
15. Enligt Ägarbolagen uppfyllde Agronod vid tidpunkten för Anmälan kriterierna "tillräckliga resurser" och "varaktig basis", men blir självständigt fungerande först vid den tidpunkt då Agronod uppnår hälften eller mer än hälften av dess intäkter från försäljning till tredje part.
16. Konkurrensverket har under utredningen inte ifrågasatt Ägarbolagens bedömning angående kriterierna "tillräckliga resurser" och "varaktig basis". Konkurrensverket har inte tagit slutlig ställning till vid vilken tidpunkt Agronod kan anses fungera "självständigt" på marknaden.

Konkurrensverkets behörighet

17. Till följd av Ägarbolagens omsättning har den anmälda koncentrationen unionsdimension enligt artikel 1 i rådets förordning (EG) nr 139/2004 ("koncentrationsförordningen")¹ och var anmälningspliktig enligt artikel 4.1 i koncentrationsförordningen.
18. Den 13 november 2023 begärde Ägarbolagen hänskjutande av ärendet till Sverige enligt artikel 4.4 i koncentrationsförordningen.² I meddelande av den 14 november 2023 bedömde Europeiska kommissionen preliminärt att transaktionen lämpade sig för hänskjutande enligt artikel 4.4 i koncentrationsförordningen och att Konkurrensverket var bäst lämpat att genomföra prövningen. I skrivelse av den 1 december 2023 meddelade

¹ Rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer, EUT L 24, 29.1.2004.

² Enligt artikel 4.4 kan parterna till en koncentration med unionsdimension genom en motiverad skrivelse underrätta kommissionen om koncentrationen påtagligt kan påverka konkurrensen på en marknad inom en medlemsstat som uppvisar alla kännetecken på en avgränsad marknad och därför, helt eller delvis, bör undersökas av den medlemsstaten.

Konkurrensverket sitt samtycke till hänskjutande och den 18 december 2023 beslöt kommissionen att hänskjuta ärendet till Konkurrensverket.

19. Konkurrensverket är således behörigt att pröva den anmälda koncentrationen.

Konkurrensverkets handläggning

20. Anmälan inkom till Konkurrensverket den 18 juni 2024. Beslut i ärendet enligt 4 kap. 11 § KL skulle därmed ha meddelats senast den 24 juli 2024.

21. Ägarbolagen inkom den 17 juli 2024 med en begäran om att Konkurrensverket tillfälligt skulle stoppa löptiden för fristen under 19 arbetsdagar. Konkurrensverket fattade ett sådant beslut den 19 juli 2024, med följd att det datum Konkurrensverket senast skulle meddela beslut enligt 4 kap. 11 § KL flyttades till den 20 augusti 2024.

22. Den 20 augusti 2024 beslutade Konkurrensverket att genomföra en särskild undersökning av koncentrationen enligt 4 kap. 11 § KL.

23. Den 30 augusti 2024 beslutade Konkurrensverket enligt 4 kap. 17 § första stycket KL att tillfälligt stoppa löptiden för den frist som anges i 13 § första stycket. Skälet för att stoppa klockan var att Konkurrensverket bedömde att ett av Ägarbolagen inte hade efterkommit ett åläggande från Konkurrensverket. Fristen började löpa igen från och med den 2 september 2024. Beslut enligt 13 § skulle därmed ha meddelats senast den 21 november 2024.

24. Den 24 oktober 2024 inkom Ägarbolagen med ett förslag till åtagande. För att möjliggöra en analys och diskussion av förslaget till åtagande med Ägarbolagen inom aktuella provningsfrister fattade Konkurrensverket, med samtycke från Ägarbolagen, den 25 oktober 2024 beslut att, i enlighet med 4 kap. 14 § första stycket KL, förlänga den frist som anges i 13 § första stycket, inom vilken Konkurrensverket har att besluta om åtgärd mot företagskoncentration, till den 5 december 2024.

25. Den 28 oktober 2024 lämnade Konkurrensverket initiala synpunkter på förslaget till åtagande och flera diskussioner fördes därefter med Ägarbolagen. Konkurrensverket bedömde att det behövdes ytterligare tid för att slutföra diskussionerna. Med samtycke från Ägarbolagen fattade Konkurrensverket den 7 november 2024 beslut att i enlighet med 4 kap. 14 § första stycket KL förlänga den frist som anges i 13 § första stycket inom vilken Konkurrensverket har att besluta om åtgärd mot företagskoncentration, till den 19 december 2024.

26. Den 14 november 2024 meddelade Ägarbolagen att de beslutat att inte inkomma med något åtagande för att lösa de konkurrensproblem som

Konkurrensverket identifierat. De påbörjade åtagandediskussionerna avslutades därmed.

27. Den 28 november 2024 skickade Konkurrensverket ett utkast till beslut om ingripande mot den anmälda företagskoncentrationen till Ägarbolagen i enlighet med 14 § konkurrensförordningen (2021:87).
28. Den 9 december 2024 återkallade Ägarbolagen Anmälan. Ägarbolagen informerade också att de ingått ett tilläggsavtal till aktieägaravtalet rörande Agronod, enligt vilket de vetorättigheter som gett Ägarbolagen gemensam kontroll över bolaget har utgått. Enligt Ägarbolagen utgör samarbetet kring Agronod därmed inte längre en företagskoncentration enligt 1 kap. 9 § KL.
29. De förändringar i vetorättigheterna i aktieägaravtalet rörande Agronod som Ägarbolagen har implementerat har inte skett i dialog med Konkurrensverket eller diskuterats inom ramen för det förslag till åtagande som Ägarbolagen presenterade i oktober 2024. Konkurrensverket har inte heller gjort någon bedömning om huruvida dessa förändringar är ändamålsenliga för att lösa de konkurrensproblem som identifierats.

Konkurrensverkets utredning i ärendet

Utredningsåtgärder

30. Horisontella samband mellan Agronod och Ägarbolagen saknas. Däremot finns icke-horisontella samband eftersom Agronod kan, eller kommer att kunna, samla in eller köpa lantbruksdata från Ägarbolagen, sälja lantbruksdata till Ägarbolagen via Agronods datadelningstjänst samt tillhandahålla tjänsten Agrosfär till Ägarbolagen. Det är dessa icke-horisontella samband som varit föremål för Konkurrensverkets koncentrationsprövning.
31. Konkurrensverket har inom ramen för utredningen hämtat in och analyserat en stor mängd uppgifter från Ägarbolagen, Agronod, konkurrenter och potentiella konkurrenter till Agronod, kunder och potentiella kunder av datadelningstjänster för lantbruksdata och digitala jordbrukstjänster, konkurrenter på Ägarbolagens respektive kärnverksamhetsmarknader, branschorganisationer, Statens veterinärmedicinska anstalt, Jordbruksverket och utländska plattformssaktörer.
32. Konkurrensverket har därutöver inhämtat interna handlingar från Ägarbolagen och Agronod som avser interna diskussioner som identifierats som relevanta för prövningen, samt handlingar som identifierats genom elektronisk sökning med specifika sökord och söksyntax i epostkonton som tillhör högt uppsatta företagsrepresentanter hos Lantmännen, Arla, Växa och Scan.

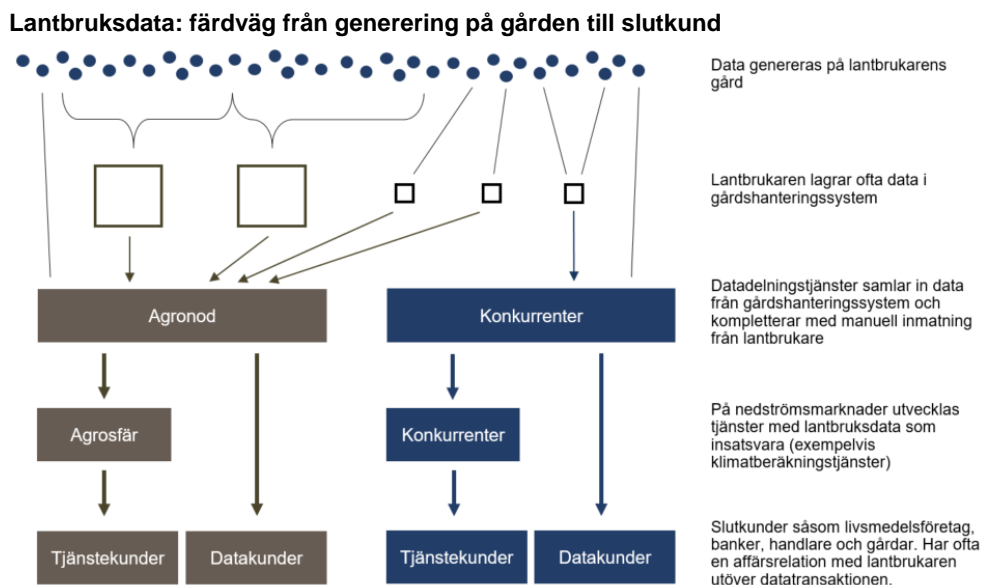
33. Vid de tillfällen då Konkurrensverket erbjudit marknadsaktörer möjligheten att lämna synpunkter på koncentrationen har svarsfrekvensen varit mycket hög. Vidare har ett antal aktörer, sedan de fått kännedom om utredningen, på eget initiativ kontaktat Konkurrensverket för att lämna synpunkter. En majoritet av alla marknadsaktörer som lämnat synpunkter har framfört risker och problem med koncentrationen.

Lantbruksdata

34. Utgångspunkten för Konkurrensverkets bedömning har varit marknadsförhållandena på de marknader som Agronod är och avser att vara verksamt på, dvs. datadelningstjänster för lantbruksdata och digitala jordbrukstjänster baserade på lantbruksdata, specifikt klimatberäkningsverktyg.
35. Med lantbruksdata avses produktionsdata som genereras på en lantbrukares gård. Lantbruksdata kan genereras genom ett system, t.ex. lantbruksmaskiner, som används av lantbrukaren automatiskt mäter och sparar viss data, eller genom att lantbrukaren manuellt mäter och sparar olika typer av data i t.ex. gårdshanteringssystem. Lantbruksdata kan grovt delas in i kategorierna animalisk data relaterad till djur eller slakt och agronomisk- eller växtodlingsdata relaterad till produktion av växter och grödor.
36. För att planera och styra sina verksamheter använder många lantbrukare så kallade gårdshanteringssystem. Gårdshanteringssystemen är utvecklade för och anpassade efter olika typer av lantbruk, t.ex. mjölk- och nötdjursproduktion eller växtodling. I dessa system sparas lantbruksdata. Gårdshanteringssystem används också för automatisk inrapportering till myndigheter.
37. Digitala markkarteringstjänster används av lantbrukare som ett beslutsstödsystem för precisionsodling som baseras på interpolerade markkartor över näringsvärden i jorden. Markkarteringstjänster består dels av jordprovtagning och analys av jordprover, dels av en mjukvarutjänst där analysvaren används för växtnäringsberäkningar och för att skapa styrfiler. System för markkartering lagrar lantbruksdata relaterat till markens egenskaper.
38. Lantmännen äger Cropplan (tidigare Nya Dataväxt) genom dotterbolaget Dataväxt AB, som är det största av två befintliga konkurrerande gårdshanteringssystem för växtodling. Växa äger gårdshanteringssystemet Mingård, som är det största av de två främsta gårdshanteringssystemen inom mjölk- och nötköttsproduktion. I Sverige används huvudsakligen två digitala markkarteringstjänster. Markkartering.se är den största digitala markkarteringstjänsten och tillhandahålls av Hushållningssällskapen.

Datadelningstjänster

39. Leverantörer av datadelningstjänster hämtar data från lantbrukare genom att ansluta sig mot de system där lantbruksdata sparas, såsom gårdshanterings-system, markkarteringssystem, offentliga databaser m.m. Därtill kan leverantörer av datadelningstjänster förmedla data som inte lagrats i något tekniskt system eller någon tillgänglig databas. I sådana fall ombeds lantbrukaren att lämna in data manuellt direkt till datadelningstjänsten.
40. Datadelningstjänster används av datadelare "uppströms" som vill göra data tillgänglig och av datakunder "nedströms". Datakunder kan vara företag i livsmedelskedjans förädlingsled som har köpt råvaror till sin produktion, t.ex. spannmål, och som i hållbarhets- eller spårbarhetssyfte är i behov av gårdsspecifik data från de lantbruksföretag som levererat råvaran. Datakunder kan också vara utvecklare av digitala jordbrukstjänster där inköpt lantbruksdata kombineras med dataanalys för att ta fram insikter som leder till effektivisering av lantbruksverksamhet eller verksamheter i livsmedelskedjans förädlingsled. Exempel på sådana tjänster är klimatberäkningsverktyg, precisionsodlingsverktyg samt digitala och icke-digitala rådgivningstjänster.
41. Figuren nedan ger en schematisk bild av de steg som lantbruksdata genomgår från generering på lantbrukarens gård till användning av slutkund.

Utredningens inriktning

42. Konkurrensverket har utrett om Ägarbolagen och Agronod efter koncentrationen skulle ha möjlighet och incitament till att avskärma konkurrenser och potentiella konkurrenser på en marknad för datadelningstjänster för lantbruksdata (härefter "datadelningsmarknaden") eller på marknader där lantbruksdata är en viktig insatsvara (härefter

”nedströmsmarknader”). Vidare undersöktes om sådan avskärmning skulle leda till en negativ påverkan på en effektiv konkurrens och huruvida det finns faktorer som motverkar eventuella skadliga effekter. Med tanke på att Agronod varit verksam på marknaden redan innan koncentrationsprövningen, har Konkurrensverket även utrett eventuell marknadspåverkan från händelser som skett före tidpunkten för Anmälan.

43. Utredningen fokuserade på om Agronod skulle komma att få en mycket stark eller dominerande ställning på datadelningsmarknaden genom avskärmning av befintliga och potentiella konkurrenter, och uppnå en grindvaktsliknande roll med möjlighet att avgöra vem som får ta del av lantbruksdata och till vilka villkor. Därefter undersöktes om det genom koncentrationen uppstår drivkrafter för Ägarbolagen och Agronod att erbjuda förmånligare villkor till egna verksamheter i behov av lantbruksdata än till konkurrerande verksamheter i behov av motsvarande lantbruksdata på nedströmsmarknader.

Jordbruksverkets finansiering

44. I december 2019 fick Jordbruksverket i uppdrag att genomföra en förstudie om en datadelningsplattform för den svenska jordbrukssektorn. Resultaten från förstudien publicerades i februari 2021 med rekommendationen att staten delfinansierar en satsning på en datainfrastruktur för jordbruket. I förstudierapporten identifieras behovet av att säkerställa plattformens oberoende och öppenhet samt risker förknippade med ett icke-offentligt ägarskap över en dataplattform som till stor del finansieras med offentliga medel.
45. Jordbruksverkets förstudierapport lyfter fram risken för att plattformen ska gynna sina ägare på bekostnad av ägarnas konkurrenter samt risken för att olika typer av inlåsnings effekter skapas till nackdel för konkurrensen. De befarade inlåsningsarna består enligt rapporten i att fri konkurrens hindras tekniskt, praktiskt eller genom avtal. Enligt förstudierapporten är det därför mycket viktigt att säkerställa att alla som ska nyttja plattformen kan göra det på samma villkor och att det inte kommer att förekomma någon typ av inlåsnings, uteslutning eller annan snedvridning av marknaden.
46. I december 2021 utlyste Jordbruksverket 50 miljoner kronor till ett samarbets- och utvecklingsprojekt som syftade till att bygga och etablera en nationell datadelningsplattform för lantbruksdata. Utlysningen var en del av resultatet från den förstudie som Jordbruksverket genomfört och i utlysningstexterna föreskrivs särskilda villkor för att erhålla finansieringen, bland annat att plattformen ska präglas av öppenhet. Stödet beviljades Agronod i augusti 2022. Till följd av en till utlysning i maj 2023 beviljades ytterligare 70 miljoner kronor i stöd till Agronod i februari 2024.

47. Jordbruksverkets särskilda villkor gäller finansieringsbeslutet och uppföljning av villkorens efterlevnad är begränsad till stödperioden, dvs. fram till och med 2026. Jordbruksverkets uppdrag, finansieringsvillkor och uppföljning av villkorsefterlevnaden skiljer sig från Konkurrensverkets uppdrag vid prövning av företagskoncentrationer, dvs. att utreda om en koncentration är ägnad att påtagligt hämma förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens.

Konkurrensverkets bedömning

48. Ägarbolagen har återkallat Anmälan. I avsaknad av en anmälan har Konkurrensverket inte förutsättningar att fortsätta pröva den anmälda koncentrationen i sak. Ärendet ska därför avslutas.

49. Genom detta beslut tar Konkurrensverket inte ställning till om de förändringar i aktieägaravtalet som Ägarbolagen informerat om leder till att Ägarbolagen saknar gemensam kontroll över Agronod eller om samarbetet kring Agronod inte längre utgör en företagskoncentration enligt 1 kap. 9 § KL.

Detta beslut har fattats av tf. generaldirektören Hanna Witt. Föredragande har varit konkurrensrådet Michele Casagrande.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och beslutet saknar därför namnunderskrift.

Hanna Witt

Beslutet kan inte överklagas (7 kap. 1 § KL).

Kopia till:

Agronod AB

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats.